

Hoofdredacteur ESB,
a.jolink@sdu.nl

Talent

Mo heette eigenlijk Mohammed. Hij was lang geleden naar Nederland gekomen om met zijn Nederlandse vriendin te trouwen. Zijn mooie baan in Marokko had hij opgegeven en in Nederland had hij genoeg genomen met eenvoudige baantjes. Na een aantal jaren was hij vrachtwagenchauffeur geworden bij een verhuisbedrijf. Dit had als voordeel dat hij als baas van de vrachtwagen niet zwaar hoefde te tillen en tijdens de ramadan een uurtje achter in de cabine kon slapen. Als vakantie-bijrijder van Mo werd mij duidelijk dat zijn talenten verder gingen dan het vervoeren van verhuisdozen van A naar B: Mo sprak drie talen vloeiend, had een natuurlijk talent voor organiseren en kon goed situaties inschatten en analyseren. Zijn talenten kon hij zelden gebruiken in de baan als vrachtwagenchauffeur, maar in dat lot had hij zich allang geschikt.

Petar was ingenieur in het voormalige Joegoslavië maar vluchtte door het geweld naar Nederland. Ondanks zijn wens om hier weer als ingenieur aan de slag te gaan bleek dat niet mogelijk. Via via kon hij wel als conciërge bij een basisschool aan de slag, eerst als melkertbaner en later in dienst van de school. Zoals hij zelf zei: in Nederland moest hij weer aan de basis beginnen, doelend op zijn taalachterstand. Nu veegt Petar 's ochtends de kapotte bierflesjes en drugs-

spuiten van het schoolplein, ondersteunt de leerkrachten en leerlingen met kopieerwerk en plakt pleisters op geschaafde knieën. Als oud-bestuurslid van de basisschool viel mij al op dat Petar meer talenten had dan hij als conciërge kon etaleren. De technische problemen die een school eigen zijn vonden bij Petar een gewillig oor. Zijn passie, het schaken, kon hij op gezette tijden met hoogbegaafde leerlingen delen. Petar spreekt nu vloeiend Nederlands maar een ingenieursbaan zit er niet meer in. In dit dossier staan de arbeidsmarkt en het beleid centraal. De vraagstukken die daarmee samenhangen hebben zich verplaatst van werkloosheid naar participatie, en van zekerheid naar flexibiliteit. In tijden van krapte op de arbeidsmarkt heerst de tendens te denken in kwantiteiten: hoeveel meer kunnen deeltijders werken, hoe lang kan het pensioen worden uitgesteld, hoeveel immigratie is gewenst. Maar daarnaast zou het wenselijk zijn te blijven denken in kwaliteiten: welke talenten blijven onbenut?

Achter de arbeidsmarkt en het beleid zitten de mensen zoals Mo en Petar, en met hen vele anderen die onbenutte talenten hebben. Meestal is het mogelijk om die talenten een eigen weg te laten vinden maar soms is het noodzakelijk om die te scouten. Door die talenten te herkennen, te laten ontplooiën en in te zetten, kan aan een deel van de krapte op de arbeidsmarkt worden voldaan. Dit is meer dan alleen de hoogbegaafden of de toptalenten te pampieren; het gaat om de erkenning van alle talenten.

25 jaar geleden zag ik Mo voor het laatst. Bij het afscheid zei hij wat meewarig: als jij later minister of hoogleraar bent dan zul je mij niet meer kennen. Ik kan nu terugzeggen: ik ben het niet vergeten.